

Šifra učenca:

Državni izpitni center

**9.
razred**

Četrtek, 4. maj 2017 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.*

**NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu**

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili. Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in s pisanimi ali z malimi tiskanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo. K nerešeni nalogi se vrni pozneje.

Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 20 strani, od tega 2 prazni.

PRILOGA

I. DEL

Slavko Pregl

SREBRO IZ MODRE ŠPILJE

V. Ko vražički v Zarjinih očeh zaigrajo biljard

Dež je proti jutru ponehal. Veter se je obrnil in dajal vtis, da se vrača na odprto morje, od koder je prišel. Sonce je opazovalo ohlajeno ozračje. Rastlinje po otoku se je pretegovalo in pokalo od odžeganega zelenega zdravja.

Andrej se je že navsezgodaj kot čisto slučajno šel malo motat v luko.

Srednje natančen pogled v fantovo srce bi kar hitro odkril srednje solidno zmedo. V tej zmedi bi se gnetli spomini na zadnje dni šole, užaljenost in, hm, malce hrepenenja. Ampak v zvezi s tem hrepenenjem se je ... hja, se je nenadoma v načeloma tesne prostore naslikala Zarja. Andrej jo je z negotovo močjo mislil vreči ven. Ko se mu je že zazdelo, da mu je uspelo, je vsakič od nekod prišla nazaj. Navzven se je to kazalo v hitrih menjavah fantove dobre volje in jeze na ves svet.

Andrej se je zleknil v mivko ob vodi. Opazoval je, kdaj se bo na barki, ki je priplula včeraj in se imela v zavetju nadvse dobro, pojavilo kakšno življenje. Takrat je od Fortunove hiše dol k obali prišla Ana s polnim predpasnikom umazanih krožnikov. Pričela jih je molče drgniti s peskom. Ko je končala, si jih je hotela zložiti nazaj v naročje.

»Bom jaz,« je zaklical Andrej in se spustil k vodi.

»O,« se je z brezizraznim obrazom razveselila Ana, »a boš res?«

»Ja,« je mrmral Andrej.

Pri hiši sta posodo razpostavila po mizi. Namesto brisanja s krpo se je opravka lotil sončni sušilni stroj z neba. V posebno košaro sta naložila novo porcijo in se vrnila k vodi. V tistem se je na krovu opazovane barke pojavila Zarja. Glodala je velik kos lubenice in peške pljuvala v vodo. Okrog njih se je takoj razvil spodoben ribji direndaj.

»Oho,« je rekla s polnimi usti, »oho.«

»Kaj pa je že spet?« je vprašal Andrej. Od nekod se je kar takoj odločno začela plaziti vanj nekakšna jeza.

»Nič,« se je hahljala Zarja, »zdaj vidim, zakaj nimaš časa zame. Tebi so bolj všeč starejše. Pa malo več je mora biti skupaj.«

Andrej je molče pomagal Ani odnesti košaro pomitega nazaj in se vrnil. Zarja je medtem skočila na kopno. Sedla je na razžrt železni stebriček. Kdove kdaj so nanj prvič privezali kdove kakšen čoln. Zdaj je bila nanj privezana jadrnica.

»Radostna vest,« je rekla, »tu ostanemo kakšnih deset dni.«

»Kakšna čast,« je odgovoril Andrej. »Ali naj zdaj zberem v pozdrav kakšno godbo na pihala in sedem postavnih mladcev?«

»Bi šlo,« je rekla Zarja. »Samo, nikanar se ne trudi preveč z godbo. Lahko bi ti zmanjkalo moči za ostalo.«

Če kdaj v očeh kakšnih punc vražički igrajo badminton, potem so v Zarjinih igrali biljard. Tako so imeli možnost igrati z več žogicami hkrati.

Andrej je začutil, da bodo pogovori s tem ženskim bitjem naporni. Gledal jo je malo v oči in malo v noge. Včasih tudi vmes. Od nekod se mu je prikradel stavek:

»A greva plavat?«

Zarja je tlesnila v smeh.

»Kaj pa rečeš punc, kadar si v mestu? Meni si v dveh dneh dvakrat predlagal, da bi šla plavat. A imaš domišljijo v zmrzovalniku?«

N 1 7 1 1 0 1 3 1 0 5

II. DEL

VESLANJE STOJE – SUP, KAJ JE TO?

2. 7. 2015

Piše: Andraž Vide Čeligoj

1. Ljudje so že od nekdaj stali na kakšni deski, ki je plula na vodi, in veslali. O tem, kdaj je postala to tudi oblika rekreacije, pa kroži več mitov. Nekoč naj bi bil to ritual* na Havajih, ki pa se v pisnih virih ni ohranil. O veslanju na deski niso pisali niti veliki angleški raziskovalec in morjeplovec James Cook, ne škotski pisatelj in esejist Robert Louis Stevenson in tudi ne ameriški novinar in pisatelj Jack London, ki so se zadrževali v teh krajih. Res pa je Cook v svojem dnevniku zapisal, da je na Tahitiju videl kanuista, ki je ujel val. In ni bil edini, mnogi raziskovalci so videli polinezijske ribiče ali brodnike, ki so stali v svojih kanujih in veslali čez čeri in grebene, da bi s sulico ujeli ribo.

2. Supanje – SUP je krajšava za angleški *Stand Up Paddling*, po naše bi temu lahko rekli »veslanje stoje« – se je vsekakor začelo na Havajih. Prevod iz havajskega poimenovanja *Ku Hoe He'e Nalu* je: stati, veslati, deskati, val. Kar je precej natančen opis športa – stojimo, veslamo, plujemo z desko na mirni ali divji reki, jezeru ali morju.

3. Ta šport je v Sloveniji in v tujini iz dneva v dan bolj priljubljen med vodnimi oblikami rekreacije, nad supanjem se navdušujejo mladi in stari. Za supanje ne potrebujete predznanja in posebnih priprav, le nekaj prave opreme, seveda pa morate znati plavati. Takoj ko boste stopili na SUP-desko in poprijeli za veslo, vam bo jasno, zakaj je danes to vse bolj priljubljena športna aktivnost. Je enostaven, sproščujoč in zabaven ali pa, za tiste, željne adrenalina, ekstremen šport po valovih in brzicah. Zaradi supanja bodo vaše počitnice dobile povsem drugačno razsežnost. Vendar to še zdaleč ni le popestritev klasične ponudbe v turističnih krajih, ampak tudi prvovrstna telovadba za telo pa tudi način za spoznavanje okolice in zabavno druženje hkrati. Si lahko predstavljate, da priveslate do šole ali službe? Ja, tokrat je to mogoče tudi pri nas.

4. Supanje vsestransko okrepi naše telo. Da pravilno zaveslamo z veslom v vodo, moramo obrniti tudi kolk in ramo, kar spominja na gibanje pri udarcu pri golfu, tenisu ali bejzbolu. Pri tej aktivnosti na vodi je dejavno skoraj vse telo, od prstov na nogi za ravnotežje do glave, ki spremlja dogajanje in nadzoruje naše premike. Glavno nalogo pri supanju ima hrbtna mišica, ki omogoča pokončno držo in stabilizira zgornji del telesa. Trebušna mišica je aktivna pri zavesljaju, podpira obračanje trupa pri premikanju vesel in sodeluje s hrbtno mišico pri uravnoteženju stoječega položaja na deski. Pri veslanju se krepijo mišice na tilniku, triceps (troglava mišica) in biceps (dvoglava mišica) na rokah. Ker moramo ves čas držati ravnotežje, se sočasno krepijo še mišice zadnjice (gluteus), kvadriceps (štiriglava stegenska mišica) in zadnje stegenske mišice ter meča. Nič čudnega, da tudi nekateri nogometni in smučarski trenerji uvajajo supanje kot sestavni del kondicijske priprave, ki odločilno vpliva na uspeh športnikov. S to aktivnostjo se izboljšajo motorične sposobnosti posameznika, njegova moč, vzdržljivost, koordinacija, gibljivost in seveda razvoj ravnotežja.

5. Poznamo trde in napihljive supe. Trdi se po navadi uporabljajo za tekmovanja in supanje na valovih oziroma si jih lastijo tisti, ki živijo čisto ob vodi, ker so zaradi svoje dolžine in dejstva, da so narejeni iz enega samega dela kompozitnih** materialov, manj primerni za

transport do zaželenega dela reke, jezera ali morja. V zadnjem času so zaradi bliskovitega tehnološkega razvoja postali zelo priljubljeni napihljivi supi. Pa brez skrbi, pod vami se ne bodo zvijali kot napihljiva blazina. Zaradi posebnega materiala in postopka izdelave so izredno togi in hkrati lahki, tako da transport do prve luže, po kateri bomo veslali, ni težaven. Lahko jih pospravimo v torbo, pa tudi za prevoz v avtu ali na barki so bolj enostavni. Njihovi prednosti sta tudi večja odpornost proti udarcem in daljša vzdržljivost. Seveda si desko izberemo po svojih željah in glede na namen uporabe.

(Prirejeno po: <http://www.polet.si/dan-mladosti/veslanje-stoje-sup-kaj-je>. Pridobljeno: november 2015.)

SLOVAR

* ritual – obred

** kompoziten – sestavljen

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na odlomek besedila Slavka Pregla *Srebro iz modre špilje*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. V katero književno vrsto/zvrst uvrščamo besedilo?

(1 točka)

2. O čem predvsem govori besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A O Andrejevi pomoči Ani pri pomivanju krožnikov.
- B O Zarjinem posmehovanju Andrejevi domišljiji.
- C O odnosu med Andrejem in Zarjo.
- Č O Branetovi prekinitvi Andrejeve izpovedi.

(1 točka)

3. Kdaj in kje se dogaja zgodba?

Čas dogajanja: _____

Kraj dogajanja: _____

(1 točka)

6. Preberi Zarjino in Branetovo izjavo.

»Nič,« se je hahljala Zarja, »zdaj vidim, zakaj nimaš časa zame. Tebi so bolj vseč starejše. Pa malo več je mora biti skupaj.«

»Priznam, da tako romantičnih stavkov že sto let nisem slišal. Res pa je, da jih še pol ure ne bi poslušal. Jaz spim, slišita?!«

6. a) Primerjaj njuni izjavi. Kakšen ton sta oba izbrala?

(1 točka)

6. b) Kaj sta želela s svojima izjavama doseči?

(2 točki)

7. S katerim šaljivim vprašanjem Zarja pospremi Andrejevo povabilo na plavanje? Izpiši ga in ga pojasni.

Izpis: _____

Pojasnilo: _____

(2 točki)

8. Preberi.

Če kdaj v očeh kakšnih punc vražički igrajo badminton, potem so v Zarjinih igrali biljard. Tako so imeli možnost igrati z več žogicami hkrati.

Andrej jo je pogledal v oči. Vražički so nenadoma odložili svoje biljardne palice. Zastrigli so z ušesi in se postavili v pozor. Pravzaprav so se kradoma porazgubili.

Kaj iz »igre vražičkov« v Zarjinih očeh izvemo o njej? Kako se s to igro kaže sprememba njenega odnosa do Andreja? Odgovor zapiši v eni ali dveh povedih.

(3 točke)

9. Preberi.

Dež je proti jutru ponehal. Veter se je obrnil in dajal vtis, da se vrača na odprto morje, od koder je prišel. Sonce je opazovalo ohlajeno ozračje. Rastlinje po otoku se je pretegovalo in pokalo od odžejanega zelenega zdravja.

9. a) Katero pesniško sredstvo prevladuje v odstavku?

(1 točka)

9. b) Kaj pomeni podčrtana besedna zveza? Pojasni s svojimi besedami.

(1 točka)

10. Kako/S čim avtor doseže humornost v besedilu? Navedi tudi primer iz izhodiščnega besedila.

(2 točki)

11. Predstavi Andrejevo spreminjanje odnosa do Zarje. Vsako spremembo (navedi tri) pojasni s podatki iz odlomka. Napiši zaokroženo besedilo v največ šestih povedih.

A	B
3	2

12. Preberi trditev.

V protestantizmu smo Slovenci dobili slovenski jezik.

Ali je ta trditev pravilna?

DA NE

Utemeljitev:

(1 točka)

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Veslanje stoje – SUP, kaj je to?*
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kaj je najverjetnejši vzrok, da je bilo besedilo objavljeno v mesecu juliju?

(1 točka)

2. Katere podatke o supanju izveš iz izhodiščnega besedila? Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

- A Komu supanje odsvetujejo.
- B Kaj pomeni beseda supanje.
- C Kdo vse je v preteklosti pisal o supanju.
- Č Kateri deli telesa so aktivni pri supanju.
- D Kdaj se je začelo supanje.
- E Katere vrste supov poznamo.
- F Katera so pravila tega športa.

(2 točki)

3. Ali poznamo izvor supanja? Obkroži odgovor in ga utemelji s podatki iz 1. in 2. odstavka. Odgovor napiši v eni ali dveh povedih.

DA NE DA in NE

Utemeljitev: _____

(2 točki)

4. Avtor navaja različne prednosti tega športa. Naštej tri.

(1 točka)

N 1 7 1 1 0 1 3 1 1 3

5. Čemu so ljudje veslali stoje nekoč in čemu tako veslajo danes? Odgovor napiši v eni ali dveh povedih.

(2 točki)

6. Katero veščino moramo obvladati, preden se odločimo za supanje?

(1 točka)

7. Zakaj trenerji nekaterih športov vključujejo supanje v kondicijske priprave?

(1 točka)

8. V zadnjem odstavku izhodiščnega besedila avtor primerja dve vrsti supov. S križcem označi, za katero vrsto supov velja posamezna trditev.

	Trdi supi	Napihljivi supi
Imajo daljšo življenjsko dobo.		
Lažje jih je prenašati.		
So prilagojeni za supanje po nemirnih vodah.		
So primernejši za tekmovanja.		

(1 točka)

9. Kaj v izhodiščnem besedilu izvemo o njegovem avtorju? Obkroži črki pred pravilnima odgovoroma.

- A Navdušen je nad supanjem.
- B Je učitelj supanja.
- C Prodaja SUP-deske.
- Č Spozna se na SUP-deske.
- D Prvič je supal na Havajih.

(1 točka)

10. Kaj v 2. povedi izhodiščnega besedila pomeni podčrtana besedna zveza? Zapiši jo z drugimi besedami.

(1 točka)

11. Preberi povedi.

Supanje je tudi v Sloveniji iz dneva v dan bolj priljubljeno, nad njim se navdušujejo mladi in stari. Za ta šport ne potrebujete predznanja in posebnih priprav, le nekaj prave opreme, seveda pa morate znati plavati.

Iz povedi izpiši:

a) podpomenko in nadpomenko: _____

b) protipomenki: _____

c) besedi, ki sodita v isto besedno družino: _____

(2 točki)

N 1 7 1 1 0 1 3 1 1 5

12. Preberi poved.

O tem, kdaj je nastala ta oblika rekreacije, pa kroži več mitov.

12. a) Izpiši glagola.

(1 točka)

12. b) Ali se glagola med seboj ločita samo po času? Pojasni.

(1 točka)

13. Vsakemu samostalniku dopiši glagol v nedoločniku, ki sodi v isto besedno družino.

Samostalnik	Glagol v nedoločniku
deska	
plavanje	
telovadba	

(1 točka)

14. Besede v oklepajih postavi v ustrezne oblike.

Poznamo dvoje različnih vrst (*deska*) _____ za supanje. Za

_____ (*človek*), ki supajo zaradi adrenalina, so zelo pomembni valovi.

Mnogi športniki se na (*kondicijske priprave*) _____

_____ ukvarjajo s supanjem.

(2 točki)

N 1 7 1 1 0 1 3 1 1 7

19. Preberi poved.

Jasno vam bo, zakaj je danes to vse bolj priljubljena športna aktivnost.

19. a) Vprašaj se po podčrtanem delu povedi.

(1 točka)

19. b) Poimenuj vrsto odvisnika.

(1 točka)

20. Preberi povedi.

Trebušna mišica je aktivna pri zavesljaju in pri tem sodeluje s hrbtno mišico. _____

Za supanje ne potrebujete samo predznanja in posebnih priprav, ampak morate znati tudi plavati. _____

Določi vrsto razmerja med stavki. Na črtici zapiši ustrezni številki. Dve razmerji sta odveč.

- 1 ločno razmerje
- 2 protivno razmerje
- 3 stopnjevalno razmerje
- 4 vezalno razmerje

(1 točka)

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

Prazna stran

